

INKLUSION

INKLUSION – I forhold til samfundet

Psyken påvirker arbejdsevnen. Og hvis psyken bliver syg, koster det – både for samfundet, virksomhederne og individet. Men forskningsprojektet Inklusion vil vise, at regningen kan blive mindre for alle parter, hvis man forbedrer beskæftigelsesindsatsen over for mennesker med sindslidelser. Her er ”regnestykket” set i forhold til samfundet.

Budskab – så er det sagt!

Hver gang en person går fra passiv forsørgelse til arbejde, er det en win-win-situation. Der er sparet en ydelse, der kommer flere skatteindtægter, og samfundet får en borger med større menneskeligt selvværd, der kan yde sit bidrag til arbejdsmarkedet.

Baggrund – sådan er det lige nu

Psykiske lidelser udgør i dag en betydelig del af sygefraværet på arbejdsmarkedet, ligesom flere førtidspensioner tilkendes på baggrund af psykisk sygdom.

- Fra 2005 til 2008 skete der en stigning på 24 % i antal personer med sygefravær over 4 uger og en stigning på 16 % i varigheden af langvarigt sygefravær, fra 32 til 37 uger.
- I 2010 var 51 % af tildelte førtidspensioner begrundet i psykisk sygdom, og blandt dem var 39 % til personer under 40 år.
- Psykisk lidelse anføres som årsag til 8 % af alt arbejdsophør, ca. 1 million ekstra fraværsdage og ca. 50 % af alle førtidspensioner.

Udfordringen – i forhold til samfundet

- Udgifterne til førtidspension er stigende, selvom det i mange tilfælde ikke er nødvendigt at førtidspensionere.
- Alene pensionen til de personer, der fik tilkendt førtidspension i 2008 på grund af en psykisk lidelse, løber op på ca. 1 milliard kroner årligt.
- Andelen af erhvervsaktive falder, samtidig med at der er brug for flere hænder. På samme tid er der et stigende antal unge, der ikke får fodfæste på arbejdsmarkedet pga. mentale helbredsproblemer.

Regnestykket – sådan ser det ud

Psykiske lidelser koster årligt samfundet 55 milliarder kroner. Hovedparten af disse omkostninger skyldes førtidspensionering, langvarigt sygefravær og nedsat individuel produktivitet. Heraf udgør de indirekte omkostninger størsteparten, ca. 49 milliarder kroner.

- En person med skizofreni koster årligt samfundet 121.000 kroner.
- En person med bipolar lidelse koster årligt samfundet 81.500 kroner.
- En person med depression koster årligt samfundet 51.500 kroner. I alt koster depression årligt samfundet 14 milliarder kroner.
- En person med generaliseret angst koster årligt samfundet 23.850 kroner. I alt koster generaliseret angst årligt samfundet 6 milliarder kroner.

Omkostningerne ved psykiske lidelser omfatter:

- Direkte sundhedsudgifter, fx konsultationer i almen praksis og speciallægepraksis, sygehusudgifter og medicinudgifter. Samt transport og patientens og de pårørendes forbrug af tid.
- Indirekte udgifter, fx nedsat produktivitet, sygefravær, tabt arbejdsfortjeneste, afbrudte uddannelsesforløb, sygedagpenge, pensioner, øget forekomst af somatiske lidelser og tabte leveår.

Jo senere i sygdomsforløbet psykisk sygdom opdages, jo sværere og dyrere bliver behandlingen, og jo ringere bliver chancerne for helbredelse.

Fremtiden – hvad skal der til?

Hvis situationen skal ændres og regningen gøres mindre for samfundet, er det nødvendigt:

- At udvikle effektive beskæftigelsesrettede indsatser
- At optimere den beskæftigelsesmæssige indsats i jobcentrene
- At optimere samarbejdet mellem sundheds- social- og beskæftigelsessektorerne
- At sikre, at virksomhederne vil tage imod psykisk syge.

Fakta om psykiske lidelser

- Psykiske lidelser er skyld i 35-45 % af alt sygefravær.
- Omkring 50 % af de langtidssygemeldte har en psykisk lidelse, heraf er knapt halvdelen uopdagede.
- Det skønnes, at op mod 20 % har en lidelse af ikke-psykotisk karakter i løbet af et år.
- Depression er en af de hyppigste årsager til langvarigt sygefravær og tildeling af førtidspension.
- 15-20 % får på et eller andet tidspunkt depressive symptomer.
- 20 % får på et eller andet tidspunkt angstsymptomer.
- 10 % er i større eller mindre grad præget af psykisk sårbarhed.
- Hver anden familie kommer i kontakt med behandlingssystemet.

Fakta om forskningsprojektet Inklusion

Inklusion er et forskningsprojekt, der undersøger effekten af to målrettede beskæftigelsesindsatser til mennesker med sindslidelser. Formålet er at forbedre beskæftigelsesindsatsen over for en bred gruppe af mennesker med sindslidelser.

De to beskæftigelsesrettede indsatser er Sherpa og IPS (Individuelt Planlagt Job med Støtte). Målgrupperne til de to indsatser er forskellige, men dækker samlet et bredt spektrum af mennesker med en psykisk lidelse. Sherpas målgruppe er personer med nyligt debuterede angstlidelser og stemningslidelser, mens IPS' målgruppe er personer med lidelser i det skizofrene spektrum samt længerevarende affektive lidelser.

Alle fakta er baseret på kilder fra: Sundhedsstyrelsen, Danske Regioner, Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø, Psykiatrifonden og Dansk Psykiatrisk Selskab.